

Avtal – vad gäller vid force majeure och hardship?

Gäller om svensk rätt är tillämplig.

Utgångspunkt: Avtal ska hållas.

- Vad innebär avtalet? Vad är det som ska göras, under vilka förutsättningar?
- Finns det avboknings/avbeställningsregler?

I första hand: Vad innebär den avtalade force majeure-regleringen? (Avtal om hardship är mer ovanligt.)

- Vad gör att man kan säga att force majeure föreligger?
- Är det uppfyllt?
- I så fall: Vad säger avtalet ska vara *konsekvensen* av att force majeure föreligger?

I andra hand: Om avtalet inte behandlar frågan (eller om avtalet har luckor i regleringen) gäller nedanstående.

Force majeure

Force majeure kan vara aktuellt när SLU ska fullgöra något annat än betalning mot en motpart (exempelvis utföra uppdragsforskning, men SLU-forskaren blir sjuk).
Se vidare <http://www.avtalslagen2010.se/Section/10.2>.

Det som gäller enligt avtalslagen är följande:

(1) Ett avtalsbrott är ursäktligt om avtalsenlig prestation hindrats av en omständighet som legat utanför parts kontroll och som han inte skäligen kunde förväntas ha räknat med eller tagit i beaktande vid tiden för avtalets ingående och vars följder han inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Om det är ursäktligt enligt ovan gäller följande:

(2) Om hindret endast är tillfälligt, är avtalsbrottet ursäktligt under så lång tid som är rimlig med hänsyn till hindrets konsekvenser för partens möjligheter att prestera avtalsenligt.

(3) När hindret är permanent bortfaller parternas skyldigheter att prestera. För återgång av redan utförda prestationer gäller: Om en prestation inte kan återbäras, ska ersättning utgå för prestationens marknadsvärde.

(4) Den part som inte presterar avtalsenligt och är ursäktad enligt ovanstående stycket, **ska ge motparten meddelade** om hindret och hur det påverkar möjligheten att prestera enligt avtalet. Om sådant meddelande inte ges inom skälig tid efter det att parten fick kännedom om eller borde ha fått kännedom om hindret, är han skyldig att utge ersättning för den skada som motparten kunde ha undvikit om meddelandet lämnats i rätt tid.

(5) Inget i denna bestämmelse hindrar att en part innehåller sin prestation eller häver avtalet. Denna bestämmelse begränsar alltså endast parts rätt till fullgörelse, prisavdrag och skadestånd.

Hardship

Hardship kan bli aktuellt främst när SLU ska betala någon annan (typiskt sett en leverantör), men inte har någon (större) nytta av det vi köper. Det är mer svårtillämpat. Se vidare <http://www.avtalslagen2010.se/Section/5.3>.

Det som gäller enligt avtalslagen är följande:

Avtal får jämkas eller lämnas utan avseende om det inträffar omständigheter som väsentligen rubbar avtalsbalansen antingen genom att kostnaden för en part har ökat eller genom att värdet av den prestation som en part ska få har minskat och

(a) omständigheterna inträffar eller blir kända för den drabbade parten efter avtalets ingående

(b) omständigheterna ligger utanför den drabbade partens kontroll och risken för att omständigheterna skulle inträffa inte skäligen borde ha beaktats av den drabbade parten vid avtalets ingående, och

(c) avtalet inte innebär att den drabbade parten ska bära risken för omständigheterna.

Vi kan kräva att leverantören

- avvecklar sina **rörliga kostnader** i den mån det är möjligt (exempelvis: en konferensanläggning som vi anlitar avbeställer catering)
- **nyttiggör kostnader på annat sätt** i den mån det är möjligt (exempel: en konferensanläggning som vi anlitar kan använda inköpta mineralvattenflaskor till en annan konferens).

Detta bör inte vara ett problem, givet att det inte kommer att kosta leverantören något.

Det är tänkbart att hävda att leverantören ska avstå sin **vinst** för affären. Svårare – men kanske möjligt – är det att hävda att leverantören ska stå för alla eller vissa av sina **fasta kostnader**.

Även här: **kommunicera** med motparten, tidigt (men först med juridikenheten).